

Fem pastoral!

Claus per a l'evangelització a l'escola

SOM
SERVEI
D'OBRES
MARISTES
DE CATALUNYA

**Marc referencial del Pla Pastoral de Centre de les
escoles Maristes de Catalunya**

ÍNDEX

Introducció	3
1. Què és la pastoral?	4
2. Què és evangelitzar?	4
3. Com es pot evangelitzar avui?	5
4. Vetllar pel creixement humà i el creixement espiritual	7
5. Els rostres de Déu, Jesús i l'Església en la nostra acció pastoral	8
a. Jesús, el rostre humà de Déu	9
b. Un Déu apassionat per l'ésser humà	9
c. El model d'Església de la nostra acció evangelitzadora.	11
6. L'estil de la pastoral educativa marista	12

Introducció

L'animació pastoral dels centres és el que dóna sentit a la presència i l'acció de l'escola cristiana i, per tant, de l'escola marista. Aquesta tasca és àmplia i topa, certament, amb moltes dificultats, però és font d'esperança i també de satisfacció per als educadors i educadores que viuen la seva professió com a expressió de la seva vocació cristiana. Igualment, per a qualsevol educador i educadora és motiu de goig saber-se participat del procés que porta els infants i joves a créixer com a persones íntegres i de bé.

L'animació pastoral d'un centre, doncs, no s'acaba estrictament en el que es pugui fer a les aules o en el temps lectiu escolar. L'abast de l'animació pastoral d'un centre marista inclou també la vida dels infants i joves dels moviments de creixement cristià —CMS, Fajmacor— (pastoral juvenil), l'acompanyament en la descoberta vocacional dels joves —jornades d'orientació vocacional i professional, convivències— (pastoral vocacional), la catequesi d'iniciació i l'acompanyament de les famílies —catequesi familiar, Pasqua familiar, FEAC...— (pastoral familiar) i el voluntariat —SED, projectes de voluntariat, relació escoles-obres socials...— (pastoral social). Així doncs, els destinataris de la nostra acció pastoral són els infants i joves, els animadors i animadores, les famílies i els educadors i educadores, per anar construint una comunitat educativa que esdevingui comunitat testimoni dels valors de l'Evangelí.

Davant d'aquest ample abast, és important que cadascú sàpiga quin paper hi té i també que tingui clar quins són els paràmetres en els quals ens movem com a escola cristiana i com a escola marista.

Per aquest motiu ens dotem d'aquest marc referencial comú, que ofereix els criteris bàsics per orientar l'animació pastoral dels centres i per al disseny i desenvolupament del pla pastoral de les escoles maristes.

D'una banda, doncs, aquest marc pretén unificar llenguatges i, per això, aborda conceptes d'ús habitual als centres (*pastoral, evangelització, espiritualitat, interioritat...*) que, tanmateix, reben diverses interpretacions. Si bé totes elles són respectables, pensem que és necessari tenir una visió unificada i actualitzada d'aquests termes, perquè, d'això, també en dependrà el tipus d'acció que impulem i la forma de viure el seu acompanyament.

D'una altra banda, aquest marc referencial aborda els trets teològics que han d'estar presents en el rerefons de l'animació pastoral als centres. Així doncs, ofereix de forma sintètica els trets principals de les imatges de Déu, de Jesús i de l'Església, que com a cristians i maristes volem viure i transmetre.

Per últim, creiem que aquest marc referencial pot ser, de ben segur, una bona eina per als equips de pastoral i equips directius a l'hora de reflexionar sobre la seva acció i també una eina de formació per a les persones que s'incorporin a la tasca de coordinació de l'animació pastoral del centre. Igualment, pot ser-ho per al treball de reflexió dels claustres d'educadors, en conjunt.

Juny 2011
Equip Pastoral – SOM

1. Què és la pastoral?

La paraula *pastoral* és utilitzada en el context de l'Església i es refereix a *l'acció d'animació cristiana de les comunitats*. Aquest terme remet a la imatge del *pastor*, que coneix i estima les seves ovelles, les acompanya i les guia (Jn 10,11.14).

L'animació cristiana es dona en diferents àmbits i moments de la vida i, així, es parla de pastoral sanitària, pastoral penitenciarària, pastoral social, pastoral juvenil...

En un centre educatiu l'animació pastoral la componen tot el seguit de processos, iniciatives, accions, activitats, actituds i formes de fer que es presenten com a oportunitats perquè els infants, joves, educadors i educadores, animadors i animadores, famílies... se sentin acompanyats en el seu procés de creixement personal, ajudant-los a descobrir la seva interioritat i potenciant la seva predisposició a l'experiència religiosa personal i comunitària. Des del respecte a la llibertat personal i a la diversitat, oferim amb senzillesa Jesús com a resposta a les seves preguntes i al seu desig de felicitat, que els obre a la realitat dels altres, els fa sensibles a les seves necessitats i a la transformació del món.

2. Què és evangelitzar?

Evangelitzar és anunciar l'Evangelí i aquesta és la missió de l'Església: portar la bona notícia de l'Evangelí a tota persona. L'amor de Déu s'ha vessat al cor de cada ésser i estem cridats a viure en comunió. «Evangelitzar significa per a l'Església portar la Bona Nova a tots els ambients de la humanitat i, amb la seva influència, transformar des de dins, renovar la mateixa humanitat. (...) Però la veritat és que no hi ha humanitat nova si no hi ha, en primer lloc, homes nous, amb la novetat del baptisme i de la vida segons l'Evangelí. La finalitat de l'evangelització és, per tant, aquest canvi interior i, si s'hagués de resumir en una paraula, el millor seria dir que l'Església evangelitza quan, per la sola força divina del Missatge que proclama, intenta convertir al mateix temps la consciència personal i col·lectiva dels homes, l'activitat en què ells estan compromesos, la seva vida i ambient concrets.»¹

Evangelitzar és l'essència del procés pastoral: acompanyar el creixement humà des de l'amor, orientar-lo vers la descoberta interior de la presència amorosa de Déu i ajudar que la persona sigui llavor de transformació en la societat per un món més just i més humà. Es tracta **d'acompanyar les persones**, com l'experiència del deixeble d'Emmaús (Lc 24,13-35), acollint incondicionalment la seva realitat i caminant conjuntament, sent testimonis amb la pròpia vida dels valors de l'Evangelí: la compassió, la reconciliació, la bondat...

L'educació és el nostre marc d'evangelització i, en qualsevol àmbit, «oferim una educació integral, basada en la visió cristiana del desenvolupament personal i humà» (*Missió educativa marista*, 76). L'Informe Delors² proposa una concepció ampliada de l'educació que ha de permetre despertar, enfortir i descobrir a cada individu el seu potencial creador, el tresor que duu amagat a dins. L'educació s'ha d'organitzar entorn de quatre pilars: aprendre a conèixer, aprendre a fer, aprendre a conviure i aprendre a ser. Això suposa transcendir la visió purament instrumental de l'educació per orientar-la a la realització de la persona en la seva globalitat. Podem afirmar que el procés d'acompanyament de la construcció personal dels infants i joves no és altra cosa que acompanyar el seu procés d'aprendre a ser i que és la base de tot procés pastoral.

¹ PAU VI. Carta Encíclica *Evangelii nuntiandi*, 18.

² DELORS, Jacques et al. *Educació: hi ha un tresor amagat a dins. Informe de la UNESCO de la Comissió Internacional sobre Educació per al segle XXI*. Barcelona: Centre UNESCO de Catalunya, 1996.

A les nostres escoles, segons *Missió educativa marista*: «Nosaltres, com a seguidors de Marcel·lí Champagnat, assumim aquesta missió i ajudem els joves, independentment de la fe que professin o de l'etapa de recerca espiritual en què es trobin, per tal que arribin a ser persones íntegres i esperançades, amb un profund sentit de la responsabilitat per transformar el món que ens envolta. Aquesta feina de promoure el creixement humà és inherent al procés d'evangelització. En promoure els valors de l'Evangelí a través de tots els nostres projectes, els educadors maristes contribuïm a la construcció del Regne de Déu sobre la Terra.» (*Missió educativa marista*, 70)

3. Com es pot evangelitzar avui?

Avui, vivim en un món immers en un procés de canvi constant que comprèn tots els àmbits de la nostra societat, marcada per la complexitat i la diversitat. Hi ha alguns trets en relació amb l'experiència religiosa que podem destacar:

- Una societat que es regeix per la laïcitat, on la religió i l'Església són un factor més dins del pluralisme social.
- Una societat plural i diversa pel que fa a les respostes al fet religiós; convivència de diverses tradicions religioses.
- Enfocament principalment subjectiu de l'experiència religiosa.
- Aparició de signes en la societat de «religions de substitució» (fenòmens socials de masses i mediàtics).

En aquest context es poden intuir les dificultats que podem trobar per dur a terme un acompanyament del creixement personal des dels valors de l'Evangelí. Podem ser capaços de veure-hi oportunitats. No obstant això, aquests valors són un veritable tresor i són llavors d'esperança per a la humanitat, que en Jesús de Natzaret troben la seva referència més íntima. Això és el que dóna sentit a la presència de l'escola cristiana en la societat.

Estem a cavall d'un canvi de paradigma pel que fa a l'animació pastoral a l'escola. El paradigma del qual estem sortint és el de «la pastoral a l'escola». És a dir, fruit de la història dels centres educatius religiosos en què l'animació pastoral requeria quasi exclusivament en els religiosos, religioses i sacerdots; en un moment en què la seva presència als centres no és nombrosa i que els laics estan prenent consciència encara del seu paper dins l'Església; en un moment viscut de forta crisi quant a la religiositat de les persones i de la societat, l'animació pastoral ha esdevingut, en els darrers vint anys, un afegit a la tasca educativa dels centres. La tasca d'animació pastoral ha recaigut en laics i laiques que, en molts casos, s'han sentit poc preparats per fer-ho i que, amb molt bona voluntat i un desig ferm de formar-se, han hagut de fer la seva tasca envoltats d'un claustre d'educadors en què una bona part s'ho miraven «des de la barrera», amb escepticisme, tot i reconèixer l'esforç i la vàlua d'aquestes persones.

Vers un nou paradigma

Aquesta és la realitat que vivim en molts dels nostres centres. Però un nou paradigma està emergint i s'està imposant, de mica en mica, amb normalitat i naturalitat: estem passant de «la pastoral a l'escola» a «una escola en pastoral». I nosaltres hem d'ajudar que s'esdevingui del tot.

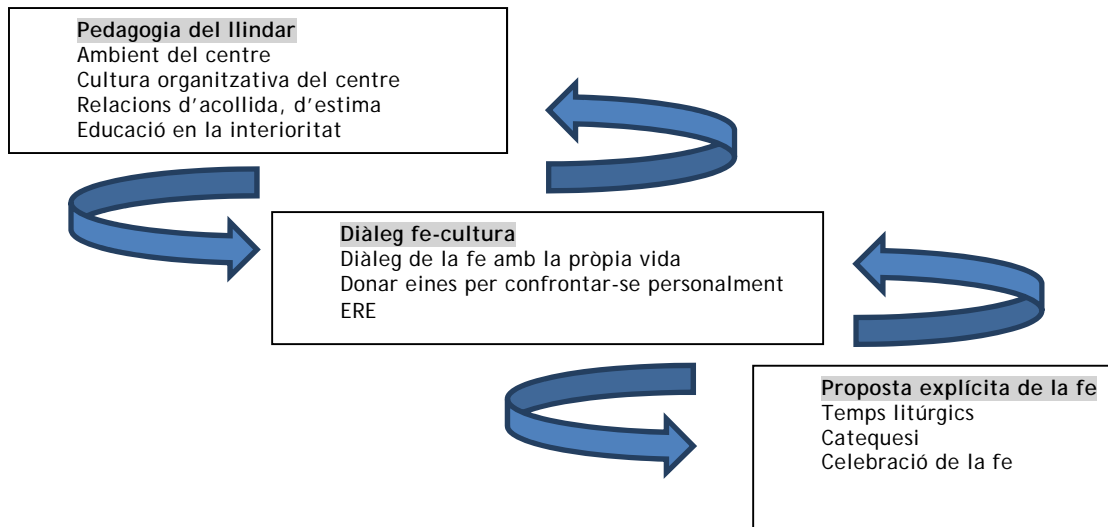
Aquest nou paradigma implica concebre la tasca educativa que es fa a l'escola, tota ella, com una autèntica tasca d'animació pastoral. Tots els educadors i personal del centre, cadascú en la seva mesura, les seves capacitats i des del seu àmbit d'actuació, han de participar activament de la missió de portar i ser bona notícia per als infants i joves. Al centre del projecte educatiu hi han de ser Jesús i els valors del Regne.

Aquest nou paradigma es caracteritza per:

1. Passar del model de fer activitats pastorals a saber crear processos educatius que aprofiten totes les sinergies educatives de l'escola.
2. Passar del model de la transmissió de la fe al de la competència espiritual. La transmissió no funciona com a estratègia d'aprenentatge. La transmissió suposa un diàleg en què dos volen parlar i avui experimentem que potser no hi ha qui vulgui escoltar o, millor dit, que el canal que utilitzem està bloquejat. Cal activar la competència espiritual que hi ha en cada persona i que faci experiència.
3. Fomentar una escola espiritualment intel·ligent. És a dir, que sigui liderada des de la intel·ligència espiritual; que es respiri aquest ambient en les propostes del projecte educatiu i l'organització escolar, convidant a connectar amb els infants i joves a través dels seus llenguatges i vetllant perquè descobreixin el seu món interior i el conreïn, assumint que es mouen des de l'exterioritat.

En conseqüència amb tot el que hem dit anteriorment, l'animació de la pastoral educativa és responsabilitat de tots els educadors-personal del centre. Cadascú en la seva mesura, des de les seves capacitats i des del seu àmbit d'actuació, ha de participar activament de la missió de portar i ser bona notícia per als infants i joves.

Si entenem la pastoral com a procés educatiu d'acompanyament del creixement dels infants i joves, convindrem que hi intervenen moltes persones i que tots els detalls són importants perquè incideixen en el creixement humà, des dels aspectes més superficials fins als més profunds. D'alguna forma podem dir que el procés d'acompanyament pastoral, d'evangelització, va oferint experiències des de tres nivells:

El recorregut pels tres nivells no es dona de forma lineal, sinó que en el dia a dia trobem propostes corresponents tant a l'àmbit de la pedagogia del lliandar com del de diàleg fe-cultura o de proposta explícita de la fe.

Moltes de les accions i activitats pastorals que es realitzen en un centre poden estar treballant els tres nivells alhora i la seva vivència dependrà, en primer lloc, de la intencionalitat de l'animador o l'animadora i, en segon lloc, del moment de creixement personal de qui participa en l'acció o l'activitat. Per exemple, una campanya de solidaritat pot ser que per a algú tingui una funció corresponent al nivell de la pedagogia del lliandar i per a un altre sigui viscut com una proposta explícita per viure la fe.

Pel que fa a l'**ensenyament de la religió a l'escola (ERE)**, cal dir que és un element que s'integra dins del procés pastoral. És un espai de diàleg i de coneixement del fet religiós amb les diverses respostes que rep, que fa l'infant i jove més capaç d'entendre la

realitat i que li permet una confrontació personal de creixement, des del respecte i la llibertat. No pretén aprofundir ni celebrar unes creences des del pressupòsit de l'adhesió a una confessió determinada. Responent al nostre context cultural i, sobretot, a la pròpia identitat com a escola marista, presentem i aprofundim especialment els continguts del cristianisme.

Tornant a la pastoral entesa com a procés educatiu, caldrà tenir clars els aspectes que s'hauran d'accentuar en els diferents moments d'aquest procés, de manera que les experiències puguin esdevenir realment significatives.

En síntesi, l'evangelització a l'escola:

- Ha d'ajudar l'infant i el jove a viure la vida amb sentit. Anar més enllà de l'aparença de les coses. Anar al profund de les coses i la realitat.
- Ha d'ajudar a créixer i a fer sortir el que tota persona porta a dins (*maièutica*). Ha d'afavorir que cadascú descobreixi el tresor que té amagat a dins.
- Ha d'oferir viure la vida des de l'experiència del fet religiós, seguint el model de Jesús de Natzaret.
- Ha de portar a «humanitzar» la pròpia persona i la societat.
- Ha de desvetllar la compassió davant les necessitats del món, el compromís pels altres i la transformació de la realitat.

4. Vetllar pel creixement humà i el creixement espiritual

Acompanyar el creixement dels infants i joves ha d'integrar totes les dimensions de la persona. Avui en dia, en el món educatiu es parla de *competències bàsiques* com aquells aspectes fonamentals de diversos àmbits (lingüístic, logicomatemàtic, autonomia personal, etc.) que els alumnes han de desenvolupar i adquirir en el procés escolar per integrar-se com a adults a la societat. Hi ha propostes en aquest context que recullen la necessitat de respondre a una *competència espiritual*.³ Per a nosaltres, l'educació integral inclou aquesta competència i entenem el creixement espiritual com a inherent al creixement humà.

Aquesta competència es planteja de forma esglaonada:⁴

- **La competència espiritual** es relaciona amb el fet que la persona està preparada per fer-se preguntes profundes, per la capacitat d'admiració i sensibilitat i per comprometre's amb la realitat del món en què vivim.
- **La competència espiritual transcendent** expressa la inclusió en aquestes preguntes-respostes i en el compromís de la dimensió transcendent.
- **La competència espiritual religiosa** permet identificar les habilitats per saber quin tipus de respostes i aportacions s'han realitzat des de les diferents religions.
- **La competència espiritual cristiana** desenvolupa tot allò en la proposta cristiana, parlem ja de processos pastorals i accions explícites.

³ Les competències bàsiques estan relacionades amb la teoria de les intel·ligències múltiples del psicòleg Howard Gardner (1983). Gardner proposa que l'ésser humà no posseeix una única intel·ligència sinó múltiples. Tots tenim unes capacitats similars, però sempre serem més hàbils per a unes coses que per a unes altres. Gardner defineix vuit tipus d'intel·ligències: logicomatemàtica, lingüística, espacial, musical, cineticocorporal, intrapersonal, interpersonal (la intel·ligència intrapersonal i la intel·ligència interpersonal conformen la intel·ligència emocional) i naturalista. Malgrat aquest plantejament, Gardner creu que hi ha una novena intel·ligència. Ell diu que és la de les grans preguntes, la que fa que les persones es preguntin: per què vivim?, per què morim?, què és l'amor?... Aquesta intel·ligència l'anomena *existencial o espiritual*.

⁴ ESCUELAS CATÓLICAS MADRID. *Reflexiones en torno a la competencia espiritual*. Madrid: Serie PaidóGPS 1, Escuelas Católicas.

Per desenvolupar aquesta competència, eduquem en la interioritat i l'espiritualitat. A través d'elles ajudem a vertebrar internament la persona i a possibilitar l'experiència religiosa del Déu de Jesús. Es tracta d'ajudar a descobrir la importància d'anar a fons en la vivència de la realitat; és a dir, d'ajudar a donar profunditat a la mirada per tal de viure la realitat *des de dins*, amb els ulls del cor.

Igualment, des de l'òptica cristiana, en el creixement humà tenen una rellevància especial les **competències social i d'autonomia personal**. Es tracta d'acompanyar en la construcció del propi projecte de vida, contemplant-hi la realitat social i dels altres, amb una actitud solidària i de compromís.

En paraules del fundador dels Germans Maristes, Marcel·lí Champagnat, l'objectiu de l'educació marista és formar «**bons cristians i bons ciutadans**». Aquesta afirmació del segle XIX és ben vàlida avui i així queda recollit en el nostre caràcter propi:

- Eduquem persones d'acord amb una concepció cristiana de la persona, de la vida i del món.
- Ajudem a desenvolupar, en el marc d'una educació integral, les capacitats físiques, intel·lectuals, afectives, socials i les dimensions ètica i transcendent de la persona.
- Afavorim una educació en els valors accentuant el de la llibertat, el sentit crític, la convivència i la solidaritat.
- Estimulem la presència renovadora en la societat per aconseguir que esdevingui més humana i més justa.
- Ens arrelem en la realitat cultural, social i humana de Catalunya tot descobrint-ne i valorant-ne les característiques pròpies.

En altres termes, afirmem que l'escola marista és evangelitzadora si integra tots aquests aspectes de l'educació amb el fi de formar persones, segons el model de Jesús de Natzaret. En aquest sentit, amb la nostra acció educativa i pastoral volem promoure un procés de maduració vocacional en els infants i joves a partir de quatre trets:⁵

- a. Atenció a la persona com a preocupació central. Acollint cada infant o jove en la seva originalitat des de la presència i el diàleg. Ajudant cadascú a descobrir la joia de viure plenament i a deixar-se trobar pel Déu de la vida.
- b. Prioritat per l'evangelització. La pastoral ha de portar a la relació personal amb Jesús perquè cada jove pugui trobar en ell el model de desenvolupament personal i el centre unificador de la seva vida.
- c. Oferta d'un camí d'educació a la fe unitari i progressiu, en el qual es reforcin i s'integrin: els moments extraordinaris i el quotidià, el creixement humà i el reconeixement de la presència de Déu, la celebració, la pregària i el compromís amb els altres.
- d. Una pastoral «comunitària». Que es doni en l'ambient comunitari (fraternitat) i que porti cap a l'atenció a la comunitat (servei i compromís).

5. Els rostres de Déu, Jesús i l'Església en la nostra acció pastoral

Com a fonament de la nostra acció pastoral necessitem definir les motivacions teològiques de fons que impulsen la nostra missió evangelitzadora. Anunciar l'Evangelí de Jesús implica oferir un rostre concret del Déu de Jesús de Natzaret i de l'Església. Si bé és evident que anunciar l'Evangelí no vol dir anar pregonant el nom de Déu i de Jesús constantment, també és evident que qualsevol detall de l'acció educativa va impregnat de valors i té unes referències últimes que n'expliquen el perquè.

⁵ Explicitem el treball vocacional especialment en el Pla d'Acció Tutorial i en l'Itinerari d'Orientació Vocacional.

Oferim, en síntesi, els trets teològics que han d'estar presents en el rerefons de l'animació pastoral a l'escola marista. La nostra aproximació teològica es fonamenta en una lectura creient de la realitat descobrint i experimentant Déu en les realitats quotidianes de la nostra vida. Com a educadors i educadores prenem la situació particular dels infants i joves com a element constitutiu en la comprensió del missatge cristià i en la nostra missió evangelitzadora. La vida dels infants i joves es constitueix com un «lloc teològic» de la nostra missió.⁶ Inspirats per Maria, tal com va fer Marcel·lí Champagnat, percebem en la vida i el rostre de cada infant i jove el lloc on escoltem, servim i estimem Déu.

a. Jesús, el rostre humà de Déu

En la humanitat de Jesús de Natzaret, Déu es fa rostre visible i assumeix plenament la realitat humana. Déu fet home en la persona de Jesús és la perspectiva fonamental que ens permet entendre el projecte d'alliberament que Déu té per a tots els homes i dones, viscut i anunciat per Jesús de Natzaret. Amb la seva vida i el seu missatge, Jesús ens proporciona una interpretació de Déu, de la dimensió divina de la realitat.⁷

- **La compassió com a criteri d'actuació.** Per a Jesús, Déu és compassió (amor des de les entranyes). Per a ell, no és només un sentiment sinó un principi d'actuació que trenca amb els esquemes de relació convencionals.
- **La dignitat dels últims com a meta.** Aquesta compassió que Jesús sentia per les persones és el que el mou per tirar endavant amb el projecte Déu, una vida més digna i feliç per a tothom. Per a Jesús, el que més interessa a Déu no és la religió, sinó un món més humà i amable, per això busca una vida més digna, sana i feliç per a tots, començant, però, pels últims, pels febles, pels qui no tenen oportunitats.
- **L'acció guaridora com a programa.** Jesús posa en marxa una religió que guareix. Jesús proclama com és Déu guarint. Això ho realitza (no ho teoritza). La seva acció guaridora i alliberadora per les persones i la societat és la seva forma d'explicar com és Déu realment.
- **El perdó com a darrer horitzó.** El perdó va ser el gest (o els gestos) més escandalós i revolucionari de Jesús. Per al Déu de Jesús no hi ha bons o dolents. Jesús sempre va estar envoltat de persones que en el seu temps eren considerades pecadores, que no mereixien l'amor dels altres i molt menys de Déu. Ell s'hi apropa, menja amb ells, són els seus amics. El Déu de Jesús acull i estima tothom, fins i tot aquells que als nostres ulls no mereixen ser estimats.

La proposta de Jesús és xocant i alternativa. Els valors que proposa, capaços de portar l'ésser humà al seu màxim desenvolupament, no deixen de ser, a primera vista, molt desconcertants: el perdó enfront de la violència, compartir en lloc d'acumular, cooperar en comptes de competir, ser austers i no consumistes, estimar sense esperar res a canvi, lliurar la vida als altres en comptes d'aspirar només a gaudir «a tope» i reservar-la. Quan diem que l'estil de vida de Jesús és alternatiu, no ens referim que sigui anacrònic, sinó ben al contrari, és una proposta utòpica. El que Jesús va defensar fins a la seva mort és, en definitiva, una utopia formidable, la utopia d'una societat on les relacions entre les persones estan basades en la fraternitat i la solidaritat.

b. Un Déu apassionat per l'ésser humà

Les característiques del Déu que va mostrar Jesús es resumeixen bàsicament en la d'un Déu «gratuït» que no pot fer més que estimar, un Déu pare-mare, que vol donar a tots els seus fills la vida i la felicitat. Jesús va viure molt profundament aquesta experiència de Déu Amor fonamentada en la seva relació amb el Déu-Abba. *Abba* és una paraula de la llengua aramea que utilitzaven els infants per dirigir-se al seu pare. Amb aquest mateix terme Jesús es dirigia a Déu. Un Déu «papà», quasi com el balbuceig d'un infant que tot just sap pronunciar el nom del

⁶ Cf. TONELLI, Riccardo. *Per la vita e la speranza. Un progetto di Pastorale Giovanile*. Roma: LAS, 1996, p. 65-66.

⁷ Cf. PAGOLA, José Antonio. *Jesús. Aproximación histórica*. Madrid: PPC, 2007, p. 464-465.

seu pare. El nom Abba ens fa propera la figura enigmàtica de Déu, ens parla d'un Déu casolà i proper, que no pot fer altra cosa que estimar.

L'ideal de Jesús quedava resumit en la imatge del «Regne de Déu»: un Déu que «regna» quan al món hi ha llibertat, justícia, bondat, superació de la mancança i acollida al feble.⁸ La millor imatge que defineix la relació entre Déu i l'home és la d'un Déu apassionat per l'ésser humà. Aquesta afirmació es fonamenta a través de tres eixos: a) Un Déu creador com a afirmació infinita de l'ésser humà; b) Un Déu contra el mal, un Déu que és infinita bondat, i c) un Déu revelat amb llenguatge humà.⁹

a. Un Déu creador com a afirmació de l'ésser humà

La creació per part de Déu es realitza únicament i exclusivament per amor a les criatures. Si tot és expressió de l'Amor creador de Déu, només el podem veure com a afirmació de l'home i del seu món, i no com el seu rival. Des d'aquest punt de vista, la realitat se'ns presenta com un espai de llibertat, on no hi ha res totalment acabat i on l'ésser humà és també cocreador inserit en el mateix projecte d'amor de Déu. Així, l'ésser humà solament pot «humanitzar-se» i realitzar-se plenament quan s'insereix en un món que contínuament s'està creant, relacionant-se i integrant-se en el treball i en la cura per aquest món que té a les seves mans. En aquesta potencialitat creativa radica la capacitat de somiar de l'ésser humà com a obertura a la utopia i remet a la responsabilitat ètica. L'ésser «amb els altres» i «per als altres» forma part constitutiva de la definició de l'ésser humà. Caminem amb els altres homes i dones compartint amb ells la nostra responsabilitat creadora i creativa per fer un món millor. Som conscients, també, de la profunda relació entre tots els éssers de la creació. Incorporem, per tant, la consciència ecològica, que porta al profund respecte de la creació i de cadascun dels seus éssers.

b. Un Déu que és infinita bondat

Des de la creació, és evident que el Déu que crea per amor ho fa únicament buscant el bé de la criatura. Amb Jesús ens resulta encara més fàcil accedir a aquest abisme de bondat. La creu mostra, amb tota la força, la inevitabilitat del mal. Però, en Jesús, no tot s'acaba amb la creu, el mal no té la darrera paraula. El Nou Testament mostra que, a la llum de l'esdeveniment pasqual, en la resurrecció, tota la vida de Jesús és presència de l'acció de Déu a favor de l'ésser humà, de forma especial i preferencial pels pobres i exclosos. En Jesucrist descobrim quin és el projecte de l'ésser humà somiat des de sempre per Déu i, per la fe en la resurrecció, es manifesta una nova manera d'entendre l'ésser humà.

c. Un Déu revelat amb llenguatge humà

La Bíblia és el lloc privilegiat de la Paraula de Déu. Aquesta paraula, expressada amb paraules humanes, ens ajuda a descobrir la Presència amorosa de Déu que a tots habita i a tots vol manifestar-se.¹⁰ L'evangelització es fonamenta en la manera en la qual Déu s'ha revelat a l'ésser humà i determina les modalitats amb què els cristians ens comprometem a continuar l'anunci de la seva presència alliberadora en el món sabent que el lloc de trobada amb Déu no pot ser altre que el de l'experiència humana¹¹ i que la tasca de conèixer Déu i el seu projecte no comença per Déu en si mateix. Coneixem Déu perquè se'ns ha revelat a través d'un home concret, en l'home «Jesús de Natzaret». En aquesta perspectiva, el centre de les relacions entre Déu i els homes no és altre que la vida, per això la fe o la religió i l'Església existeixen al servei de la vida i de la humanització de la persona humana.

⁸ Cf. GONZÁLEZ FAUS, José Ignacio. *Memoria subversiva, memoria subyugante. Presentación de Jesús de Nazaret*. Barcelona: Cristianisme i Justícia, 2001, p. 15.

⁹ Cf. TORRES QUEIRUGA, Andrés. *Fin del cristianismo premoderno. Retos hacia un nuevo horizonte*. Santander: Sal Terrae, 2000, p. 100-121.

¹⁰ Cf. TORRES QUEIRUGA, Andrés. *Repensar la resurrección. La diferencia cristiana en la continuidad de las religiones y de la cultura*. Madrid: Trotta, 2003, p. 77-78.

¹¹ Les paraules de Déu expressades amb llengües humanes s'han fet semblants a la parla humana, com en altre temps el Verb del Pare Etern, presa la carn de la debilitat humana, es va fer semblant als homes (Constitució dogmàtica del Concili Vaticà II *Dei Verbum*, 13).

c. El model d'Església de la nostra acció evangelitzadora

Església ve del terme grec *ecclesia*, que vol dir *assemblea*, reunió, grup de persones convocades per a alguna cosa. En el nostre cas, entenem *església* com **el grup de persones convocades per Jesús i la seva bona notícia adreçada a tots els homes i dones que fan camí plegats per fer un món més humà**. Per això, el «cor» de l'Església, més enllà de les formes externes, l'aparença, els ritus i els dogmes, està en el fet d'incloure, d'acollir, de respectar profundament, de viure amb l'amor compassiu que Jesús va viure envers les persones i el món. Només així es pot construir el Regne de Déu del qual tant va parlar Jesús.

En paraules de monsenyor Óscar A. Romero, que va ser arquebisbe del Salvador, assassinat l'any 1980: «L'essència de l'Església rau en la seva missió de servei al món, en la seva missió de salvar-lo en totalitat i de salvar-lo en la història, aquí i ara. L'Església existeix per solidaritzar-se amb les esperances i goigs, amb les angoixes i tristeses dels homes».

Vivim i transmetem un model d'església comunitat, relacional, pròpia del Concili Vaticà II (Església Poble de Déu). Com a maristes, oferim un rostre d'Església mariana, basada en la fraternitat, la comunitat, el servei i la preocupació per les esperances i els problemes del món, de les persones, posant Crist al centre i no la mateixa Església.

Som Església, poble de Déu, una Església missionera que descobreix, contempla, estima i agraeix la presència i l'obra de Déu en cada ésser humà i comparteix amb totes les persones, sobretot amb els pobres, els goigs i les esperances, les tristeses i les angoixes (GS 1). Una Església dinàmica que se sent en missió perquè tots els homes i dones puguin descobrir l'acció de l'Esperit, establint les mediacions oportunes perquè puguin trobar-se amb el Déu de la vida. Una Església missionera:

- Que pren en compte la realitat sociocultural per comprometre-s'hi des de la promoció de la persona.
- Que atén la persona del jove oferint un projecte de vida per a ell.
- Que està cridada a canviar alguns aspectes perquè sigui més humana, acollidora i inculturada.
- Que ha d'aspirar a un servei compromès amb la societat, especialment amb aquells més necessitats.

La nostra missió evangelitzadora amb els joves ens impulsa a ser ferment i promoure una Església acollidora, participativa, evangèlica, profètica i fraternal.¹² Un model d'Església:

- Que prioritza l'atenció i el servei a la persona humana concreta i als seus problemes.

¹² Cf. Asamblea Internacional de la Misión marista, *Documento*, en *FMS Mensaje* 38 (2008), p. 83.

- Que viu amb autenticitat l'experiència religiosa.
- En comunió amb la comunitat eclesial.
- Sempre en un sentit de recerca de la qualitat espiritual.
- Que se sent en procés, en camí, mantenint una actitud realista i encarnada en el món.
- Que sent compassió davant el dolor del món i es compromet en la seva transformació.
- Que viu en actitud pasqual, testimoniant l'esperança als homes i dones del nostre temps.¹³

Volem mostrar un rostre d'Església acollidora. Aquesta es manifesta a través d'un delicat equilibri entre l'acollida incondicional que accepta l'infant i el jove tal com són i la condicionada al compromís per part del jove de correspondre a l'amor amb algun canvi en la seva vida.

La fraternitat és un tret marista que defineix la nostra forma de relació en les nostres escoles. Els termes *germà* i *germana* expressen molt clarament l'estil marista de relacionar-se. Un germà o una germana és algú proper, modest, autèntic, atent i respectuós. Ser germans i germanes és una forma de relacionar-se que afirma els altres i els inspira confiança i esperança.¹⁴ Ens sentim estimats per Déu i volem compartir amb els infants i joves aquest do. La fraternitat constitueix una forma de relació i un rostre d'Església que inspira confiança i esperança. Maria, igual que Marcel·lí Champagnat i els primers germans, inspira el model d'Església que oferim en la nostra missió educativa, reflex de la dels primers cristians. «Una "església mariana" que té un cor de mare, que a ningú deixa abandonat. Una mare creu en la bondat que hi ha en el fons de cada persona i està sempre disposada a perdonar. Som respectuosos amb l'itinerari de cadascú. Hi ha espai per als qui es debaten en el dubte i la incertesa espiritual; hi ha escolta i diàleg; hi ha lloc per a tots. El desafiament i la confrontació es fan amb honestat i transparència».¹⁵

6. L'estil de la pastoral educativa marista

- **Arrelada**

La pastoral marista ha d'estar arrelada a la realitat, com Jesús de Natzaret. Ha de tenir en compte abans que res les persones, posant l'altre en primer lloc, i ha de permetre percebre coherència en el testimoni dels agents pastorals (educadors/es).

- **Profètica**

La pastoral marista, amb les seves opcions i les seves accions, ha d'anunciar i fer tangible la realitat del Regne de Déu ara i aquí. Ha de denunciar les situacions d'injustícia i ha d'ajudar a construir un món més just i més humà.

- **Acollidora i integradora**

La pastoral marista ha de ser, com Maria, acollidora de la realitat i profundament respectuosa amb la diversitat. El respecte va més enllà de la

¹³ Cf. PRAT, Ramon. ...Y les lavó los pies. Lleida: Milenio, 1997, p. 194-206.

¹⁴ Cf. *Aigua de la roca*, n. 119.

¹⁵ Cf. *Aigua de la roca*, n. 114.

tolerància: mira de descobrir la riquesa de la diversitat per arribar a estimar-la. Per això, procura crear espais de diàleg i donar eines per al coneixement per cercar en tot moment la comunió en la diversitat.

- **Presència senzilla**

La pastoral marista s'ha de caracteritzar per la presència senzilla i propera, acompanyant els diversos moments en el camí de les persones i dels grups. És la presència del sembrador, que va posar els mitjans per al creixement sa de les llavors, confiant sempre en l'acció de Déu (Mc 4,26-29).

- **Fraternal**

La pastoral marista s'ha de viure en un ambient de fraternitat, que considera els altres com a germans i mostra vers ells actituds de respecte, acolliment, comprensió, reconciliació i acceptació. La imatge de compartir la missió al voltant de la mateixa taula ens fa viure en esperit de família.

- **Compromès**

La pastoral marista ha de projectar-se en l'acció social com a expressió de la compassió pels més necessitats i els més desatesos. Ha de promoure el coneixement de la realitat social, la sensibilitat vers els altres i les accions de voluntariat, desenvolupant la capacitat de deixar-se enriquir i evangelitzar pels altres, especialment pels pobres.

- **Experiencial**

La pastoral marista ha de ser bàsicament experiencial, és a dir, que comporti *experiència*. L'experiència és una forma de coneixement sorgida del contacte directe amb la realitat, que és interpretada per la persona i la interioritza, tot prenent posició davant d'ella. L'experiència religiosa es produeix en l'experiència humana. Si hi ha alguna possibilitat de trobada entre Déu i la persona, s'ha d'actualitzar a través de l'experiència. Si no, la religió pot quedar reduïda a un seguit de creences i pràctiques aïllades poc significatives.¹⁶

- **Creativa**

La pastoral marista ha d'adaptar-se a la realitat i ha de ser, per tant, creativa. Així podrà acompanyar el creixement humà i espiritual dels infants i joves, propers al que ells viuen i amb un llenguatge adequat i entenedor, sense perdre de vista l'essencial de la tasca pastoral: *possibilitar* que es pugui donar la trobada íntima entre la persona i Déu.

¹⁶ OÑATE, Javier. *De la experiencia a la fe. Una propuesta pedagógica*. San Sebastián: Idatz, 2003, p. 281-283.